

CZU: 37.091

MASTER CLASS - FORMĂ INTERACTIVĂ DE ÎNVĂȚARE ȘI SCHIMB DE EXPERIENȚĂ

Lidia COJOCARI, dr., conf. univ.,
UPS "I. Craengă" Chișinău, RM

Abstract. *This article addresses a form of dissemination of the master class professional experience, which is an open pedagogical system that allows the demonstration of new free possibilities for pedagogical development. It is a way/ a form that allows to overcome the conservatism and routine. There are described several algorithms for designing and conducting a master class, as well as the criteria for qualitative assessment of a master class.*

Keywords: *teachers, master class, algorithm, principles*

Activitatea profesională a cadrelor didactice din sistemul de învățământ timpuriu/preuniversitar/universitar este indisolubil legată de formarea continuă pe tot parcursul vieții. În acest context, menționăm că se caută activ forme eficiente de lucru metodic cu cadrele didactice, orientat spre practică și care să permită organizarea procesului de interacțiune profesională.

Una din formele eficiente de formare profesională este master class-ul, care asigură formarea activă a competențelor; contribuie la dezvoltarea inițiativei, atitudinii pozitive față de activitatea pedagogică; implică stimularea, orientează către creativitate în rezolvarea problemelor profesionale; este o formă de activitate ce facilitează o relaționare pozitivă între colegi.

Potrivit datelor literaturii de specialitate termenul master class, atestă o formă interactivă de învățare și schimb de experiență, care combină formatul treningului și conferinței. [2, p.31]

Potrivit altor surse [3] master class este un termen de origine engleză, *master* se traduce *cel mai bun din orice domeniu* și *class – lecție*; este o formă modernă de desfășurare a unui seminar de instruire pentru practicarea abilităților practice în diverse metode și tehnologii, în scopul îmbunătățirii nivelului profesional și a schimbului de experiență avansată a participanților, extinderea orizonturilor lor și familiarizarea cu cele mai noi domenii de cunoaștere.

În Dicționarul limbii ruse de C. И. Ожеров [5], măiestria este interpretată ca o artă înaltă în orice ramură, iar maestrul - un lucrător/muncitor calificat într-o anumită sferă de producție; o persoană care știe să facă ceva bine, cu îndemânare; un specialist care a atins un nivel înalt în domeniul său de activitate. În ceea ce privește pedagogul-măiestru se evidențiază capacitatea lui de cercetare, deprinderea de a evalua tehnologiile pedagogice inovatoare; abilitățile de a prognoza posibila eficiență a implementării tehnicilor pedagogice; abilitatea de a lua decizii pedagogice optime; apt să ofere o educație de înaltă calitate discipolilor săi.

În acest context, evidențiem că V. Maftעי [1] reflectă măiestria pedagogică drept pricepere, iscusință deosebită; talent, dibăcie, artă. Potrivit aceluiași autor măiestria pedagogică exprimă nivelul superior al competenței didactice. Ea constă în perceperea de a acționa permanent și

adecvat în orice situație didactică axându-se pe obiectivele educaționale. Este capacitatea profesorului de a gândi, proiecta, organiza, conduce procesul de instruire și educație. Măiestria pedagogică - înalta și permanenta perfecțiune a artei de educație și instruire accesibilă fiecărui pedagog.

Măiestria cadrului didactic este privită ca o sinteză a calităților de afaceri și a trăsăturilor de personalitate, ceea ce determină o eficiență sporită a procesului educațional pe care îl implementează. Н.И. Запрудский în lucrările salereflectă mai multe definiții ale noțiunii de master class în aspect pedagogic [8-10]:

- gen special de generalizare și diseminare a experienței pedagogice, în procesul căruia are loc o discuție asupra produsului metodologic propus și căutarea unei soluții creative la problema pedagogică atât din partea participanților la master class, cât și din partea cadrului didactic care conduce master class-ul;
- tehnologie pentru difuzarea experienței pedagogice;
- mijloc de a transmite o nouă idee conceptuală a sistemului didactic (al autorului);
- formă eficientă de transmitere a cunoștințelor și abilităților, schimbului de experiență în cadrul procesului instructiv-educativ, a cărei verigă centrală este demonstrarea metodelor originale de însușire a unui anumit conținut cu rolul activ al tuturor participanților la lecție;
- formă specială a lecției, care se bazează pe acțiuni „practice” de prezentare și demonstrare a unei soluții creative a unei anumite sarcini pedagogice cognitive/problematizate;
- formă a lecției, care vizează o provocare pedagogiei tradiționale, demonstrarea personalității unui profesor cu o gândire nouă, vizând nu o comunicare a cunoștințelor, ci o modalitate de a le construi independent cu ajutorul reperelor participanților la lecție, luând în considerație pluralismul opiniilor, etc;
- sistem pedagogic, ce incubă - componentele țintă, de conținut, procedurale și de control-evaluare, adică scopul lecției; conținutul experienței; acțiuni consecutive ale participanților; criterii de evaluare și un rezultat calitativ nou.

În sistemul dat scopul este de a schimba atitudinile valorice ale participanților la master class; acceptarea lor a ideilor pedagogului-măiestru, dobândirea unei noi experiențe în proiectarea și desfășurarea sesiunilor de instruire; conținut - idee, metodă, tehnologie, mijloace didactice, care sunt componentele experienței pedagogului în cauză; secvența de acțiuni - un algoritm pas cu pas pentru studierea sistemului de lucru al autorului/pedagogului-măiestru; criterii de evaluare - un nou nivel de activitate pedagogică creativă, abilitatea de a proiecta o lecție educațională în cadrul tehnologiei în care se lucrează eficient.

М. М. Поташник descrie master class "... o formă vădită de ucenicie: pedagogul experimentat transmite discipolilor experiența, priceperea, arta în sensul exact al cuvântului, cel mai adesea printr-o demonstrație directă și comentată a tehnicilor de lucru [Apud 3, p. 7]

Master class-ul este o formă interactivă, nu o formă reproductivă a activității unui profesor experimentat. Aceasta implică nu doar transmiterea experienței, ci și discuția sa activă, soluția creativă a problemelor pedagogice, ca urmare a însușirii experienței; cooperare, co-creare, căutare comună; aplicarea metodelor corespunzătoare în procesul de predare, concentrându-se asupra rezultatului.

Master class este o formă modernă de organizare și realizare a unui trening-seminar bazat pe demonstrarea și transmiterea ideii, experienței și activității energice a pedagogului experimentat(maiestru) pentru a dezvolta abilități practice folosind diverse metode și tehnologii în scopul dezvoltării profesional-pedagogice. Sarcina profesorului în procesul de conducere a unei ședințe de master-class este de a transmite experiența sa, astfel încât participanții săi doresc să o accepte. Pedagogul trebuie să-i „infecteze” cu o atitudine creativă față de activitatea profesională, cunoașterea profundă a subiectului, stăpânirea tehnicilor de predare și a tehnologiei, dragostea pentru copii. Sarcina participanților la master class este de a stăpâni experiența sau ideea; a determina sarcinile de dezvoltare profesională proprii, stabilind un program individual de autodezvoltare, determinând modalitățile/traseul obținerii rezultatelor pozitive și constructive.

Reamarcăm, master-class-ul diferă de seminar prin faptul că, în timpul lui, pedagogul povestește și, mai important, demonstrează cum să aplice o nouă tehnologie sau metodă în practică. Astfel este evident, master class-ul nu se demonstrează, dar se realizează/desfășoară. Pedagogul experimentat/bun practicant diseminează participanților o tehnică unică care a fost utilizată și implementată cu succes de către el personal.

Metodologia pentru desfășurarea unui master class nu are norme stricte și uniforme. În cea mai mare parte, ea se bazează atât pe intuiția formatorului principal, cât și pe receptivitatea participanților.

Unul din principiile acestei forme de activitate este: „Eu știu, cum să fac aceasta.Eu vă voi învăța”. [6]

Master class este un proces bidirecțional, iar relația expert-cursant este absolut necesară/esențială.Contactul continuu, o abordare aproape individuală a fiecărui participant - acesta este ceea ce distinge master class-ul de toate celelalte forme și metode de predare.Desfășurarea unui master-class este un indicator al maturității unui cadru didactic, demonstrând un nivel sporit de abilități profesionale.

Master class este una dintre formele de dezvoltare profesională a cadrelor didactice,este o tehnologie pentru difuzarea experienței pedagogice, demonstrând o tehnică sau metodă metodologică specifică, metodă de predare, tehnologie de predare și educațională.

De obicei, master class se desfășoară în grupuri mici de circa 7-15 persoane.

Subiectele unui master class vizează:

- prezentare generală a problemelor și tehnologiilor actuale;
- diverse aspecte și metode de utilizare a tehnologiilor,
- metode personalizate (de autor/patentate) de aplicare a tehnologiilor în practică etc.

Printre obiectivele unui master class evidențiem:

- transferul de către pedagogul experimentat al experienței sale prin demonstrarea directă și comentarea succesiunii acțiunilor, metodelor, tehnicilor și formelor de activitate pedagogică;
- dezvoltarea în comun a abordărilor metodologice ale pedagogului experimentat și a metodelor de rezolvare a problemei abordate în cadrul master class-ului.;
- reflectarea propriilor abilități profesionale de către participanții la master class;
- asistență pentru participanții la master-class în definirea sarcinilor de auto-dezvoltare și formarea unui program individual de autoeducare și auto-perfecționare.

În timpul master class-ului, participanții:

- studiază schițe/proiecte/materiale pe tema abordată;
- participă la discuția rezultatelor obținute;
- adresează întrebări, primesc consultații;
- propun pentru discuții propriile probleme, întrebări, schițe/proiecte;
- își exprimă propunerile pentru soluționarea problemelor abordate/discutate.

Algoritmul proiectării și desfășurării unui master class este redat în figura 1.

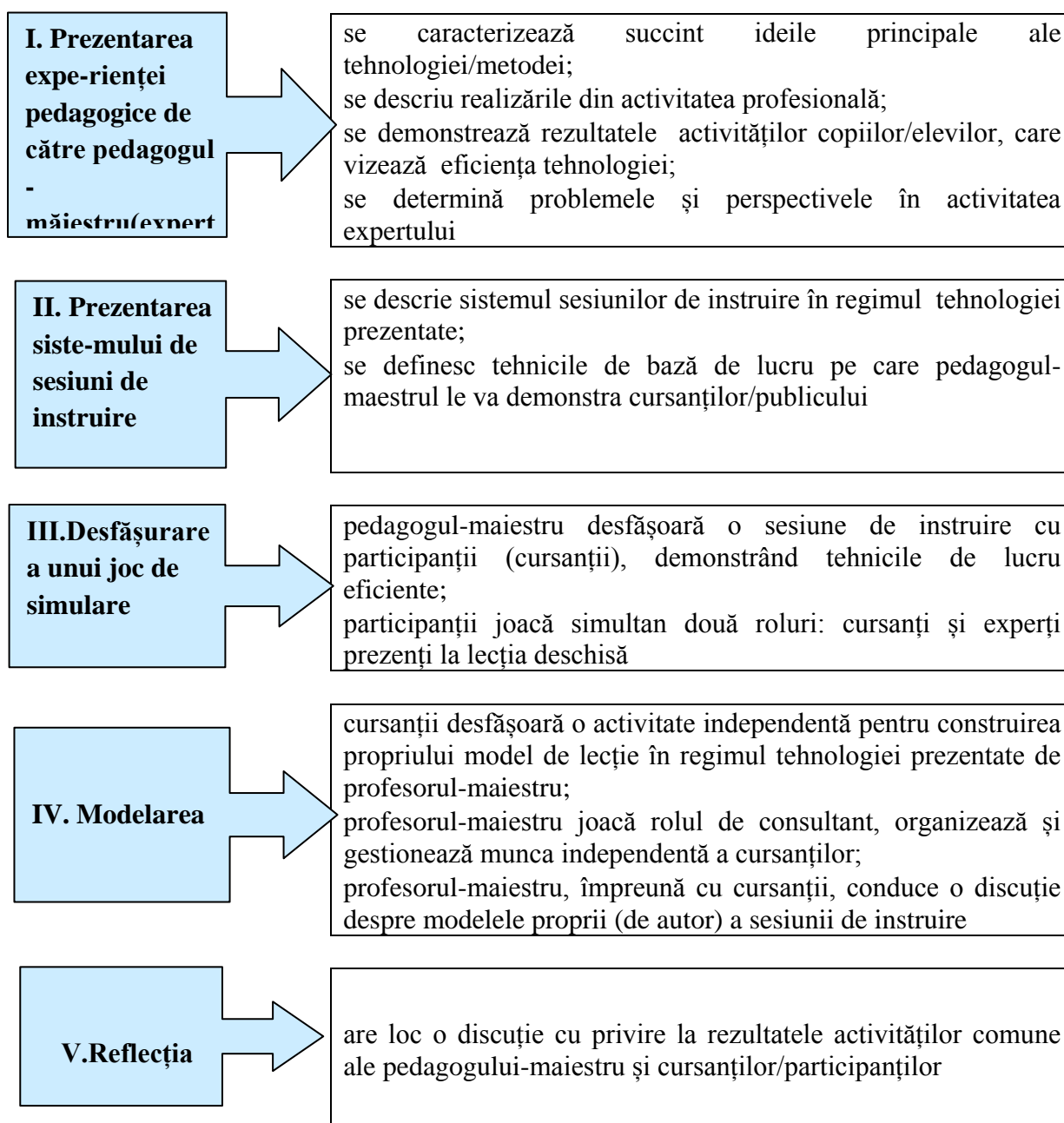

Figura 1. Modelul clasic al proiectării și desfășurării unui master class.

În practică se aplică și alte forme de desfășurare a unui master class. Una din acestea este "Învățăm după ciclul lui Kolb", teorie dezvoltată de cercetătorul american D. Kolb care explică esența interacțiunii subiecților procesului educațional, modul în care oamenii dobândesc o nouă experiență [11]. În conformitate cu acesta, ciclul de învățare cuprinde patru etape redată în figura 2.

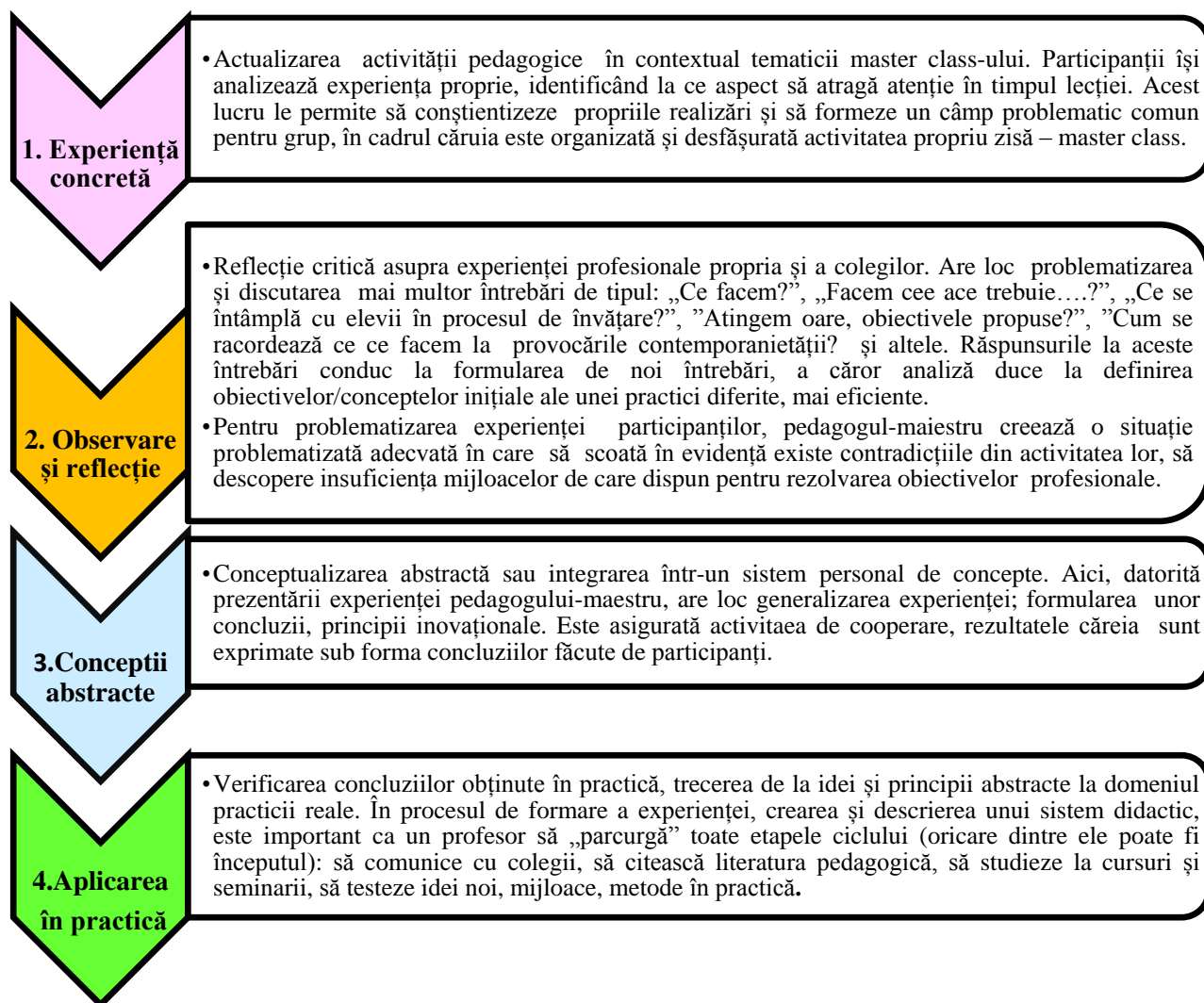

Figura 2. Ciclul lui D. Kolb.

În literatura de specialitate sunt reflectate și alte algoritmi de proiectare și desfășurare a unui master class [3, 7]:

- *partea introductivă*, în care profesorul cu o bogată experiență practică oferă setările țintă necesare, dezvăluie conținutul lecției ca întreg și componentele sale individuale;
- *partea principală* - demonstrativă;
- *partea de comentarii*, în care pedagogul-măiestru/experimentat explică acele elemente ale activității sale care, din punctul propriu de vedere, sunt cele mai importante și au o natură originală;

- *discutarea rezultatelor activității* de către participanții la master-class și însumarea rezultatelor discuției.

Ținem să menționăm, că în cadrul desfășurării unui master class prezintă interes poziția pedagogului care desfășoară această activitate. El demonstrează tehnicile de lucru eficiente, nu caută niciodată să transfere pur și simplu cunoștințe, dar încearcă să implice participanții la activitate, să-i facă activi, să le trezească ceea ce este ascuns chiar pentru ei înșiși, să înțeleagă și să elimine ceea ce îi împiedică în autodezvoltare. Toate sarcinile pedagogului și acțiunile sale vizează conectarea imaginației participanților, creând o atmosferă astfel încât să se manifeste creativ. Aceasta este o gestionare ușoară, democratică, discretă a activităților. Pedagogul experimenta (măiestru) creează o atmosferă de deschidere, bunăvoință, co-creație în comunicare. Excluză evaluarea oficială a activității participanților la master-class, dar prin socializare, publicitatea lucrării oferă o oportunitate pentru autoevaluarea profesorului, autocorecția acestuia.

O atenție deosebită trebuie acordată [2, 3, 7]:

- vorbirii și vocii - timbrului, puterii, expresivității, dicției, intonației, tehnici de vorbire;
- mimicii, gesturilor, gestionării emoțiilor, citirii stării emoționale pe față;
- pantomimă (postură, capacitatea de a sta în picioare, de a sta, de a observa comportamentul participanților);
- capacitatea de a se concentra asupra subiectului conversației, stăpânirea mnemonicii, antrenamentului autogen, lipsa rigidității;
- arta comunicării: selectivitate psihologică, capacitate de atenție pedagogică, empatie;
- improvizație pedagogică: capacitatea de a lucra conform planului „în cap”, de a se baza pe experiența personală, de a gestiona situații neplanificate;
- vigilența psihologică, capacitatea de a evidenția pe cei „genii” și de a sprijini pe cei „rămași în urmă”;
- cultura comunicativă, capacitatea de a conduce un dialog, discuții;
- perceperea timpului.

Nu mai puțin important, este necesar să se ia în considerare ce materiale ilustrative vor fi utilizate, cum vor contribui ele la dezvoltarea laturii inovatoare și originale a conținutului master class-ului. Acest lucru este deosebit de important atunci când master class-ul este destinat cadrelor didactice începătoare. În acest caz, materialul ilustrativ/didactic ar trebui utilizat în măsură maximă și, în același timp, foarte strict structurat în ceea ce privește conținutul și ordinea demonstrării.

În organizarea unui master class este important să se țină cont și de motivația diferitor grupe de participanți. Dacă aceștia sunt cadre didactice începătoare sau cadre didactice care au deja o experiență profesională, dar tind spre creșterea nivelului său profesional pentru a rezolva problemele de calificare, atunci este important pentru ei să dobândească cunoștințe specifice despre formele, metodele de lucru, metodologia utilizată pentru a putea folosi toate acestea în activitatea lor practică ulterioară.

În cazul participării la master class a unui grup de cadre didactice de înaltă calificare, rolul principal îl joacă orientarea spre comparație, compararea nivelului și a formelor de activitate, sarcina de a împrumuta și de a copia este de natură secundară sau complet lipsește.

De aceea, în primul caz, discuția vizează satisfacerea interesului cadrelor didactice pentru anumite aspecte ale ceea ce au văzut. În cel de-al doilea caz, are loc o discuție deplină, în timpul căreia coordonatorul master class-ului poate învăța ceva interesant pentru sine, care conferă discuției caracterul de îmbogățire reciprocă.

După desfășurarea unui master class, este recomandabil ca profesorul-măiestru să efectueze o autoanaliză, să identifice elementele de succes și momentele mai puțin reușite, pentru a face ulterior ajustări ale conținutului și formei de realizare a evenimentului. Prin urmare, este binevenită o înregistrare video a master class-ului. O astfel de înregistrare poate fi utilă și pentru alți profesori care doresc să desfășoare o activitate master class.

Metodologia pentru desfășurarea unui master class nu are reguli stricte și uniforme, se bazează pe intuiția pedagogică a profesorului și pe receptivitatea creativă a participanților. În plus față de scopul pur practic, master class-ul urmărește un alt scop foarte important - dezvoltarea intelectuală și estetică a cadrelor didactice. Acest concept implică dezvoltarea capacității de a gândi independent, nestandardizat.

Principalele avantaje ale master class-ului sunt vizate de aranjamentul individual al activității prezentate de pedagogul experimentat, posibilitatea de a dobândi și consolida cunoștințe și abilităților practice, dezvoltarea unei gândiri flexibile.

Despre *calitatea* proiectarea și desfășurării unui master class putem judeca în baza următoarelor *criterii* [3, 7]:

Prezentabilitate	expresivitatea ideii inovatoare, nivelul de prezentare a acesteia, cultura de prezentare a ideii, popularitatea ideii în pedagogie, metodologia și practica educației.
Exclusivitate	individualitate pronunțată (scara și nivelul de implementare a ideilor); selecția, completitudinea și originalitatea soluțiilor ideilor inovatoare.
Progresivitate	relevanța și natura științifică a conținutului și a metodelor de predare, prezența ideilor noi care depășesc standardul și corespund tendințelor educației moderne și metodologiei de predare a materiei, abilitatea nu numai pentru generalizarea experienței metodologice, dar și a celei științifice.
Motivație	prezența tehnicilor și condițiilor pentru motivație, includerea tuturor în activitatea creativă activă pentru a crea un nou produs de activitate în clasă.
Optimitate	suficiența mijloacelor utilizate la lecție, combinarea acestora, legătura cu obiectivul și rezultatul (intermediar și final).
Eficacitate	rezultatul primit de fiecare participant la master class;. Care este efectul de dezvoltare? Ce oferă acest lucru concret participanților? Abilitatea de a analiza în mod adecvat rezultatele activității proprii.
Tehnica realizării	un algoritm clar - faze, etape, procedee.
Măiestrie	stilul sublim, carisma pedagogică, capacitatea de a improviza, gradul de impact asupra audienței, gradul de disponibilitate pentru diseminarea și popularizarea experienței proprii.
Cultura generală	erudiție, gândire non-standard, stil de comunicare, cultura de interpretare a experienței proprii.

Prin urmare, pentru realizarea unui master class este necesar de a respecta următorul algoritm:

1. Definirea clară a subiectului master class-ului.
2. Stabilirea clară dacă master class-ul va include o singură întrunire sau întruniri în serie.
3. Identificarea calificării cadrelor didactice participante la master class - începători sau înalt calificate.
4. Stabilirea planului de desfășurare a master class-ului..
5. Identificarea metodelor și tehnicilor aplicate.
6. Identificarea și pregătirea din timp a materialelor ilustrative, materialelor didactice, mijloacelor tehnice ce urmează să fie aplicate. veți aplica.
7. Organizarea unei discuții, schimb de experiență, reflecții asupra rezultatelor master-class-ului.
8. Analiza evenimentului realizat.

Astfel, master classul este o formă de deseminare a experienței profesionale și prezintă o serie de avantaje: posibilitatea de a reflecta și prognoștica asupra dezvoltării experienței profesionale; actualizarea cunoștințelor, dobândirea de noi competențe profesionale și utilizarea acestora în practică; acceptarea ideilor și realizărilor experienței creative și adaptarea lor la caracteristicile și abilitățile lor individuale; participarea activă la procesul de sporire a competențelor profesionale, oferind oportunități pentru manifestarea libertății creative în căutarea și aplicarea unor forme, tehnici și metode de lucru inovatoare.

Master class este un sistem pedagogic deschis care permite demonstrarea noilor posibilități libere de dezvoltare pedagogică, modalitate/formă ce permite de a depăși conservatorismul și rutina.

BIBLIOGRAFIE

1. MAFTEI, V. Esența și baza măiestriei pedagogice, p. 257-258. (accesat 20.07.2020). Disponibil Internet: www.repository.utm.md/handle
2. АНДРЕЕВА, Ю. Мастер-класс как форма практико-ориентированного обучения специалистов в области рекламы. В: Alma Mater: Вестник высшей школы. 2005, № 11, с. 31-34.
3. БОГАЧЕВА, И. В.; ФЕДОРОВ, И. В. Мастер-класс как форма повышения профессионального мастерства педагогов: метод. Минск : АПО, 2012. 92 с. ISBN 978-985-495-311-3.
4. МАСЛОВ, И. С. Содержание и структура эвристических заданий, направленных на развитие творческого потенциала школьников. Инновации в образовании: дистанционные эвристические олимпиады: сб. науч. тр. / под ред. А. В. Хуторского. М., 2008, с. 82-93.
5. ОЖЕГОВ, С. И. Толковый словарь русского языка./ под редакцией Л. И. Скворцова. 28-е изд., перераб. Москва: Мир и Образование, 2020. 1375 с. ISBN 978-5-94666-678-7

6. СЕЛЕВКО, Г. К. Современные образовательные технологии. М.: Народное образование, 2005. 246 с.
7. СКРОБОТ. И. Мастер-класс как форма профессионального образования. В: Библиотека, 2008, № 1, с. 26-27.
8. ЗАПРУДСКИЙ, Н.И. Технология педагогических мастерских. Мн.: АПО; Мозырь: ООО ИД «Белый ветер», 2002. 96 с.
9. ЗАПРУДСКИЙ, Н.И. Современные школьные технологии: Пособие для учителей. 2-е изд. Мн., 2004. 288 с. ISBN 985-419-241-5.
10. ЗАПРУДСКИЙ, Н. И. Современные школьные технологии – 2: пособие для учителей. Минск, 2010. 256 с.
11. www.grafsky.ru